

MUITINĖS TARPININKŲ FUNKCIJOS IR JŲ STATUSAS UŽTIKRINANT PRODUKTŲ VARTOTOJŲ INTERESUS

Stanislava Sarapinienė
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
s.sarapiniene@mruni.eu

Tikslas – nagrinėti naujas tarpininkavimo muitinėje tendencijas, atskleisti šio tarptautinės tiekimo grandinės veikėjo naujas funkcijas užtikrinant, kad į rinką nepatektų falsifikuoti produktai bei būtų įgyvendinami sąžiningos konkurencijos principai tenkinant galutinių vartotojų poreikius.

Metodologija – mokslinės literatūros, teisės aktų ir kitų šaltinių analizė, lyginimas ir apibendrinimas, statistinių duomenų analizė bei loginė analizė.

Rezultatai – iš esmės keičiasi muitinės ir verslo santykiai, kyla vis didesnis poreikis spręsti tarptautinės tiekimo grandinės saugumo, patikimumo klausimus. Tarptautinio tiekimo grandinė praktiškai apima visus procesus nuo pradinio žaliavų įsigijimo iki galutinio produkcijos perdavimo vartotojui. Tarptautinė tiekimo grandinė - tai tarptautinis materialinių vertybių judėjimo procesas, kuriame dalyvauja daugybė įvairiausių subjektų: krovinių siuntėjai, vežėjai, gavėjai, sandėlių bei terminalų savininkai, krovinius kontroliuojančios institucijos bei kiti fiziniai ir juridiniai asmenys. Jų dispozicijoje yra tiekimo grandinės objektai: kroviniai, transporto priemonės, sandėliai, terminalai ir kt. Išryškėja tendencija, kad tarptautinės tiekimo grandinės subjektai (krovinių siuntėjai, gavėjai) vis daugiau logistinių operacijų paveda tarpininkams: ekspeditoriams, vežėjams, muitinės tarpininkams, draudimo brokeriams ir kt.

Muitinės tarpininkų naujų funkcijų atsiradimą savo ruožtu įtakojo pokyčiai muitinėje. Įgyvendinant muitų teisės aktų nustatytus reikalavimus, šalies ir visuomenės saugos ir saugumo, statistikos duomenų kaupimo, mokesčių administravimo, analizės bei kitais tikslais, visų prekių tarptautinis judėjimas yra fiksuojamas ir kontroliuojamas muitinės įstaigose. Pastoviai besikeičianti ir nuolat auganti muitinės formalumų bei jų atlikimo apimtis ir įvairovė tarptautinio prekių gabenimo, importo bei eksporto etapuose

nulemia atstovų maitinėje, kaip profesionalų maitinės formalumų atlikimo klausimais reikalingumą ir reikšmingumą.

Tyrimo išvadose teigiama, jog maitinės tarpininkai, atstovaudami ūkio subjektams, tampa svarbiais rizikos valdymo dalyviais, kadangi jie turi reikiamos informacijos, galinčios įtakoti tiekimo grandinės saugos bei saugumo užtikrinimą. Visa tai įtakoja maitinės tarpininkų naujų funkcijų, susijusių su sauga ir saugumu, atsiradimą ir jų statuso pasikeitimą, leidžiantį dalyvauti kaip visavertei šaliai ginant jų atstovaujamų subjektų teisėtus interesus. Ginant maitinės tarpininkų institutą ir maitinės tarpininkų atstovų teisėtus interesus, teikiama siūlymai dėl Administracinių teisės pažeidimų kodekso (ATPK) 209² straipsnio keitimo.

Tyrimo ribotumas – Maitinės tarpininkų atstovavimo institutas Lietuvoje yra naujas ir išsamiau neanalizuotas..

Praktinė reikšmė – iš esmės keičiasi maitinės ir verslo santykiai, kyla vis didesnis poreikis spręsti tarptautinės tiekimo grandinės saugumo, patikimumo klausimus Lietuvoje, aiškiai įsivardinant maitinės tarpininkų atstovavimo instituto statusą ir atsakomybės ribas..

Originalumas/Vertingumas – analizuojamas maitinės tarpininkų atstovavimo institutas.

Raktiniai žodžiai: tarptautinė logistikos grandinė, maitinės tarpininkas, maitinės formalumai, rizikos valdymas.

Tyrimo tipas: mokslinės literatūros ir tesiės aktų apžvalga.